

Pranje i čišćenje lične zaštitne opreme

Oprati i/ili očistiti ličnu zaštitnu opremu nakon svakog radnog dana, i to:

- **Zaštitno odelo** treba prati odvojeno od svakodnevne odeće. Pratite instrukcije proizvođača u vezi pranja zaštitne odeće. Pre pranja pročitajte etiketu na odeći, s obzirom da instrukcije u pogledu održavanja mogu da budu različite. Odelo za jednokratnu upotrebu se ne peru, jer će na taj način izgubiti svoja zaštitna svojstva, te ih treba zameniti nakon svake upotrebe.

- **Zaštitne rukavice** treba oprati svaki put pre nego što ih skinete, pod mlazom tekuće vode, bez upotrebe deterdženta. Nakon pranja rukavice treba pažljivo skinuti uz izbegavanje dodirivanja spoljne strane rukavica.

- **Maske za zaštitu respiratornih organa** treba očisti vlažnom krpom. U slučaju ponovnog korišćenja višekratnih zaštitnih maski koje imaju ugrađen filter, vodite računa da se filteri ne pokvase. Važno je zameniti filtere ili respirator u skladu sa instrukcijama proizvođača ili u slučaju da osetite poteškoće sa disanjem dok nosite masku, kao i ako osetite neprijatan miris ili ukus. Maske za jednokratnu upotrebu treba zameniti posle svake upotrebe.

- **Čizme, zaštitne naočare, štitić za lice i/ili zaštitnu keclju** treba oprati vodom nakon svakog radnog dana. Gumene čizme treba oprati pod jakim mlazom vode, bez upotrebe deterdženta, dok su rukavice još uvek na rukama.

Dodatne napomene

Čuvati ličnu zaštitnu opremu odvojeno od svakodnevne odeće, na čistom i suvom mestu. Preporučuje se da imate najmanje dva seta lične zaštitne opreme, jedan koji je u upotrebi i jedan rezervni. Jednokratnu opremu treba zameniti posle svake upotrebe, a višekratnu opremu treba redovno menjati prema preporukama proizvođača, kao i ukoliko više nije u dobrom stanju, na primer, ako se pocepa ili ošteti.

Odmah nakon završetka primene sredstava za zaštitu bilja, čišćenja uređaja za primenu i lične zaštitne opreme, radnik treba da se istušira i da obuče čistu odeću. Druge aktivnosti mogu se obavljati samo nakon obavljene kompletne lične higijene po završetku rada sa sredstvima za zaštitu bilja.

Projekat "Bezbedno korišćenje sredstava za zaštitu bilja"

Udruženje SECPA (Serbian Crop Protection Association) okuplja predstavnike vodećih svetskih kompanija koje rade u Srbiji u oblasti sredstava za zaštitu bilja, i to: Adama, BASF, Bayer, Belchim CP, DOW / DuPont i Syngenta.

SECPA, kao deo evropske mreže proizvođača sredstava za zaštitu bilja ECPA (European Crop Protection Association), zalaže se za stvaranje uslova koji obezbeđuju stabilnost i razvoj tržišta sredstava za zaštitu bilja u Srbiji, sprovodi aktivnosti na unapređenju stanja u oblasti zaštite bilja na teritoriji Srbije, promoviše savremenu tehnologiju poljoprivredne proizvodnje u sklopu održivog razvoja poljoprivrede i podržava harmonizaciju nacionalnih propisa sa EU regulativom u oblasti sredstava za zaštitu, uključujući i regulativu koja se odnosi na bezbedno korišćenje sredstava za zaštitu bilja, kao i punu primenu relevantnih propisa u cilju stvaranja uslova za proizvodnju bezbedne hrane, uz očuvanje zdravlja ljudi i zaštitu životne sredine.

Ova brošura izrađena je u sklopu SECPA aktivnosti na promociji principa bezbednog korišćenja sredstava za zaštitu bilja i ima za cilj da pruži informacije o značaju primene mera zaštite i adekvatnoj ličnoj zaštitnoj opremi pri radu sa sredstvima za zaštitu bilja. Pri izradi brošure korišćeni su relevantni materijali i fotografije ECPA.

Udruženje SECPA
web: www.secpa.rs
e-mail: info@secpa.rs
tel. +381 (0)69 2070 228

ZAŠTITITE SEBE, a ne samo useve!

LIČNA ZAŠTITNA OPREMA PRI RADU SA SREDSTVIMA ZA ZAŠTITU BILJA

Zašto je važna lična zaštitna oprema prilikom upotrebe sredstva za zaštitu bilja?

Sredstva za zaštitu bilja jesu sredstva koja se koriste u poljoprivredi za zaštitu bilja i biljnih proizvoda od štetnih organizama (uključujući korove). Da bi ostvarila svoju namenu, sredstva za zaštitu bilja moraju da sadrže supstance koje ostvaruju delovanje protiv štetnih organizama, ali imaju opasna svojstva zbog kojih treba posebnu pažnju posvetiti adekvatnom korišćenju i minimizaciji rizika po ljude, druge neciljne organizme i životnu sredinu. Stavljanju u promet sredstva za zaštitu bilja prethodi dug proces ispitivanja i razvoja, kao i zahtevne i složene procedure registracije koje imaju za cilj da obezbede da registrovano sredstvo bude bezbedno kada se koristi za odobrene namene i u skladu sa preporukama na etiketi i uputstvu za upotrebu. Veoma značajan deo ovih preporuka odnosi se na primenu mera lične zaštite kako bi se izlaganje radnika svelo na najmanju moguću meru i na taj način minimizovao rizik prilikom pripreme i primene sredstava za zaštitu bilja.

Nošenjem lične zaštitne opreme smanjuje se potencijalna izloženost i štiti zdravlje radnika.

Gde naći potrebne informacije i instrukcije?

Etiketa i uputstvo za upotrebu su zvanični dokument koji sadrži sve informacije o sredstvu za zaštitu bilja i instrukcije u pogledu primene i mera zaštite. Sve informacije i instrukcije na etiketi treba pažljivo pročitati i primeniti. Čitanje etikete pre upotrebe je obavezno, kako za iskusno osoblje, tako i za one koji pripremaju sredstvo za primenu po prvi put, jer informacije koje sadrži etiketa nisu iste za svako sredstvo.

Uvek detaljno pročitajte etiketu i uputstvo za upotrebu sredstava za zaštitu bilja i pridržavajte se datih instrukcija!

Koju ličnu zaštitnu opremu treba nositi?

Etiketa i uputstvo za upotrebu sredstava za zaštitu bilja ukazuju na obavezno nošenje lične zaštitne opreme u delu sa obaveštenjima o merama predostrožnosti. Kada su na etiketi navedene opšte informacije o ličnoj zaštitnoj opremi, korisnik uvek treba da nosi najmanje minimalnu ličnu zaštitnu opremu u zavisnosti od aktivnosti koju sprovodi. Ukoliko sredstvo zahteva upotrebu dodatnih zaštitnih mera (npr. kecelja, maska za isparenja, zaštitne naočare itd.), to će biti navedeno na etiketi.

Minimalna lična zaštitna oprema koja se preporučuje prilikom pripreme rastvora za tretiranje je:

- Zaštitno odelo;
- Nitrilne rukavice;
- Gumene čizme;
- Štitnik za lice;

kao i maska koja štiti od čestica prašine, u slučaju pripreme sredstava u formi praha.

Minimalna lična zaštitna oprema koja se preporučuje tokom primene je:

- Zaštitno odelo;
- Nitrilne rukavice;
- Gumene čizme;
- Šešir/kapa;

kao i maska koja štiti od aerosola i čestica, u slučaju primene na visokom bilju ili u staklenicima i sl.

Osnovna lična zaštitna oprema pri radu sa sredstvima za zaštitu bilja

Zaštitno odelo

Zaštitni kombinezon/odelo mora biti dugačkih rukava i nogavica, sa ili bez kapuljače, izrađeno od posebnog materijala koji ne propušta čestice koncentrovanog sredstva za zaštitu bilja ili pripremljenog rastvora za tretiranje.

Tipovi zaštitnih kombinezona koji su pogodni mogu biti:

- 1) Zaštitni kombinezoni koji ne propuštaju hemikalije:
 - Tip 3. Otporno na tečnosti;
 - Tip 4. Otporno na sprej;
 - Tip 6. Otporno na prskanje uz ograničenu zaštitu od tečnog aerosola; ili
- 2) Namenski zaštitni kombinezoni za nošenje pri primeni sredstava za zaštitu bilja.

U zavisnosti od materijala, zaštitni kombinezoni mogu biti za jednokratnu ili višekratnu upotrebu.

Zaštitne rukavice

Rukavice su najvažniji deo lične zaštitne opreme, jer se svaka aktivnost obavlja korišćenjem ruku, a nošenje rukavica minimizuje rizik od izlaganja sredstvima za zaštitu bilja preko ruku. Nitrilne rukavice otporne na hemikalije i/ili mikroorganizme (ref. standard SRPS EN 374) su neophodne pri rukovanju sredstvima za zaštitu bilja. Rukavice treba da su dovoljno dugačke tako da pokriju zglobov šake (30 cm) i odgovarajuće veličine. U slučaju da se rukavice pocepaju, treba ih odmah baciti. Uvek nosite rezervni par rukavica sa sobom.

Zaštitne gumene čizme

Čizme moraju biti od gume i vodootporne. Nogavice zaštitnog kombinezona treba nositi preko čizama.

Zaštitna maska

Prikom rada sa sredstvima za zaštitu bilja mogu se javiti respiratorne smetnje uzrokovane udisanjem čestica, pare ili kapljica sredstva. Iz tog razloga prilikom rada treba koristiti polumasku ili masku za zaštitu respiratornih organa sa odgovarajućim filterima. Postoje dva tipa maski koje su pogodnije za korišćenje pri radu sa sredstvima za zaštitu bilja:

- Maske za jednokratnu upotrebu za zaštitu od čestica/aerosola koje su označene slovima FF i specifikacijom filtera: P2 ili P3.

- Maske za višekratnu upotrebu za zaštitu od čestica/aerosola i para sa zamjenjivim filterima. Prilikom odabira maski treba obratiti pažnju da imaju filtere koji pružaju odgovarajuću zaštitu.

Filteri su svrstani u dve kategorije:

- mehanički filteri, označeni sa P1, P2, P3, koji pružaju zaštitu od tečnih aerosola i čvrstih čestica: pri čemu najmanju efikasnost ima P1, a najveću P3;
- hemijski filteri, razvrstani u četiri klase: A, B, E, K gde svako slovo odgovara zaštiti od određene vrste pare ili gasa, a slova prate brojevi koji ukazuju na nivo zaštite koji se povećava sa brojem.

Da bi se uverili da li je maska odgovarajuća obratite pažnju na sledeće:

- Maska treba da ima CE znak koji prate četiri cifre, kao i oznake koje ukazuju na tip filtera i nivo zaštite:
 - za zaštitu od prašine i spreja, filter sa oznakom P2 (najčešće se koristi) ili P3;
 - za zaštitu od organskih isparenja najčešće se koristi filter sa oznakom A2.

- Maska sa oznakom FFP2 pruža dovoljnu zaštitu u većini slučajeva. Ukoliko je naznačeno da je neophodna zaštita od pare, aerosola i prašine, tada maska mora imati kombinovanu oznaku A2P2 ili A2P3.

Dodatna lična zaštitna oprema pri radu sa sredstvima za zaštitu bilja

Zaštitna kapa/šešir

Ne postoje standardi niti stroga pravila pri odabiru kape/šešira. Ipak, ono na šta treba obratiti pažnju je da kapa/šešir budu nepropusni i sa širokim obodom koji obezbeđuje dobru zaštitu lica.

Zaštitna kecelja

Keceleja za rad sa sredstvima za zaštitu bilja se prave od hemijskog nepropusnog materijala i koriste prilikom pravljenja radnih rastvora, sipanja u rezervoar uređaja za primenu i sl.

Zaštitne naočare

Naočare treba da dobro prijanjaju na lice, imaju ventilacione otvore i pružaju zaštitu očiju od prašine, tečnosti i aerosola.

Štitnik za lice

Štitnik za lice mora biti providan i ne sme biti zamagljen. Mora se redovno čistiti i održavati.

